

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ),

HOVÁ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.

KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP ÉS CSÜTÖRTÖKÖN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	12 K.
Fél évre	6 K.
Negyed évre	3 K.

-> EGYES SZÁM ÁRA 12 FIL. <-

KIADÓHIVATAL:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ),
HOVÁ AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.HIRDETÉSEK
ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VÉTELEK FEL.

A katolikus autonomia.

A magyar katolikuság aggódó tekintettel kíséri azt a tanácskozást, amely most a katolikus kongresszus huszonhetes bizottságának elaborátuma felett folyik. A jog és a katolikus egyház szempontjából az, ami ezen elaboratumban foglaltatik, alig minimuma annak az autonomiának, amely Magyarország kilencz millió katolikuságát egyházi ügyeiben megilletné. Lehetne-e a magyar katolikuság békeszeretetének és türelmességének fényesebb bizonyítéka annál a körülménynél, hogy ezt a minimumnak is alig tekinthető autonomiát hajlandó esetleg bizonyos feltételek és biztosítékok mellett egy jobb jövő fejében elfogadni?

De hát mi bírhatja rá a magyar katolikuságot, hogy ezt elfogadja, nem jogairól való lemondásképpen, hanem kiindulásul az életképes fejlődéshez? Első sorban az autómiai mozgalmak történetéből levont szomorú tapasztalás. Harmincz évig pihent a kormány fiókjában bezárva az a szervezeti munkálat, mely igazán a nemzeti akarat és a katolikuság közvéleményének

édes gyermeke volt. Harmincz évig kellett várakozni, míg az autonomia újra az aktualitások napirendjére került némi kárpótlásul egy olyan hareznak, melynek fegyverei száz meg száz sebet ütöttek a magyar katolikus egyházon.

Másodszor, hajlandó e minimumot is elfogadni azért, hogy az autonomia életbeléptetésével megkapja a védelem ama fegyvereit, amelyekre rövid idő múlva annyi szüksége fog lenni. Ne ámitsuk magunkat azzal a békességgel, amelyet látszólag most élvezünk. Egy tekintet Nyugat felé meggyőzhet mindenkit arról, hogy a katolikus egyház a legsúlyosabb és minden erejét megpróbáló harcok előtt áll. A latin faj országokban a tudományos társadalmi és politikai radikálizmus már is megkezdte harcát a katholicizmus ellen. Ezt a harcot a mi internacionális szellemű radikálisaink és demokratáink bizonyára át fogják ültetni hozzánk is. Az előjelek napról-napra szaporodnak. Németország felől a Los von Rom jelszav mozgalom; Keleten és Délen pedig az ortodoxia vette ostrom alá. Ily körülmények között nem szabad semmit el-

utasitanunk, ami erőt és fegyvert ad a magyar katolikuságnak a kitörni készülő harcokhoz.

Ezt megfontolva, a legkomolyabban kell attól félnünk, hogy ha az autonomia ügye újra lekerül a napirendről, a püspöki kar még óvatosabb és a kormány még ridegebb lesz a magyar katolikuság autonomikus mozgalmi iránt. Az idő nem fogja közelebb hozni ez eszményt a megvalósuláshoz. Ellenkezően, távolabbra viszi a megvalósulatlan ábrándok világába. A csalódás érzete pedig nem erőt fog adni, hanem kételyt, lemondást és közömbösséget szül, amelyek izmaink erejét elveszik, még mielőtt a harcba mentünk volna.

Az a kérdés most már, hogy ha elfogadja a magyar katolikuság azt az autonomiát, amely a huszonhetes bizottság elaborátumában kifejezésre talált, nem mond-e le arról, hogy joga legyen a nyert alapon a siker reményével tovább küzdeni egy tartalmasabb autonomiáért? Lehet-e bizni abban, hogy az elfoglalandó alap tovább fejleszthető, vagy attól kell tartani, hogy amit most a kongresszus

Az „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

ELTEMETTÉK.

Eltemették, sirba zárták
Leterítve szemfödéllel;
Mégis — az én fájó lelke
Mégis látja minden éjjel . . .
Szemfödele meg-meglebben;
Koporsója fel-kitarul;
S hallom édes hívó hangját,
Hallom édes ajakárul.

Hív magához: gyere mellém,
Pihenj velem, maradj nálam . . .
Átölelve tartva egymást,
Ringasson az örökálmom.
Hallom én e hívó hangot,
Ezzel van a szívem tele;
Ugy feldobban, úgy fellüktet:
Miért is meg nem szakad bele!?

Soós Lajos.

Az utolsó keringő.

(Farsangi történet.)

Írta: PORZSOLT KÁLMÁN.

Zene szól, fülbemászó, andalító édes zene. Majd szilajabbra válik, mintha a hurokból a fájó szerelem sirna ki. Majd kábít, majd

elandalít, majd meg felizgat, tüzel és ingerel a zene.

És Laura ott kering a terem közepén, László karján. Forognak, mint a szélvész s mégis annyi bájjal. Száz szem tapad az összefonódott párra: menyire összeillenek, mondják sokan, — mily boldogok, jegyzik meg az irigyek, — mily szerencsétlenek, gondolják néhányan, kik közelebbről ismerik őket.

Alig hangzik el a zene utolsó accordja, Laura lihegő kebelével roskad le az egyik székre, már is ott terem egy éltes férfi-alak, egy kiélt agglegény, Barát Ferencz.

— Az Istenért, tönkre teszi magát, bájos Laura, a sok tánc meg fog ártani. Az ég szerelmére, ne veszélyeztesse az én boldogságomat.

Laura fanyar mosolylyal fogadja az agglegény féltő gondoskodását:

— Oh kérem, legyen nyugodt, vigyázni fogok az „ön” boldogságára.

S midőn a cigány új nótába kezd, jönnek ismét a leányért táncosok és Laura megy andalogni a lassú csárdás ütemeire, toporzékolni a frissre, sétálni a francia négyesre és szilajul repülni a keringőre.

Barát ur folyton ott tipeg jövődöbelije körül és valósággal azt a képet nyújtja, a melyet a kaosákat fölnevelő tyúk, midőn a kis kacsák fürgén úszkálnak a tó közepén, s a tehetetlen tyúk izgatottan tipeg ide s tova a parton. Barát ur is csak a garde des dames-ok közt a parton állva kísérte aggódó szemekkel a bálterem hullámain fel-feltűnő bájos alakot.

Boldognak érezte magát, hogy Laura entrée-jét és legyezőjét tarthatta, s ha a táncszünetek közt egy-egy pillanatra székére leült,

akkor legyezhetette s néhány kiállhatatlanul szerelmes és aggódó szót szólhatott hozzá.

Midőn végre Laurával nem boldogulhatott Barát ur, a szülőkhöz fordult, hogy szüntessék meg a folytonos táncot, hiszen a gyenge, beteges lánynak meg talál ártani.

A mama rögtön figyelmeztette is leányát, de a táncosok folyton jöttek, s különösen gyakran vitte tánczra Laurát egy fiatal ember: László.

A cigány ismét keringőbe kezdett. Mintha a megbomlott szerelem tombolt volna a hurokon, olyan szilajul szólott a zene.

László ismét odaállott Laura elé, s tánczra kérte.

Laura gyorsan felugrott, s jobb kezét már az ifjú vállára tette, midőn ismét közbe lépett Barát ur.

— Az ég szerelmére, kedves Laura, meg fog ártani! Oh kérem, gondoljon . . .

— Jól van, gondolkod, csak még ethagyja, ez lesz az utolsó keringő.

S midőn e szavakat kimondta a lány, olyan sajátságos bánatos tekintettel nézett az ifjúra, kinek karján tova lebegett.

Bájos, elragadó táncz a keringő, a szerelem táncza. A kik nem szeretik egymást, azok ne lejtsek soha, mert szentségtörést követnek el Terpsychore ellen. A két test forró izgalomban égve, egymáshoz közel simul, összefonódik, s a szilaj zenétől elkábulva, szédülve és szédítve, kering a sima parquetten. Az egyik kéz a másikban, a leány karja a férfi vállára fonódva . . .

A négy szem egymásba mélyed, a lehelletek összefolyanak s a kétnemű villámáram az ölelkező párban egy tüzes áradatba összefolyva

magáévá tesz, sorvadás és a visszafejlődés csiráját hordja magában?

Érett megfontolás és az elaborátum részletes vizsgálata után kimondhatjuk, hogy abban egy teljesebb autonómiai hatáskörhöz való minden jog fenn van tartva. Nincs semmi jogilag feladva vagy elalkuva. Erősen és határozottan formulázott jogfenntartási nyilatkozat mellett a katolikus érdekek minden csorbulása nélkül elfogadható a huszonhetes bizottság elaborátuma. A politikai okosság és a nehéz körülményekkel való számvetés teszi parancsoló kötelességgé elvenni az alkalmat az autonómia ellenségeitől arra, hogy azt mondhasák: az autonómia bukásának a katolikuság merevsége és túlzó követelései voltak okai.

H.—K.

A jogi vizsgálatok reformja. *Wlassits* Gyula közoktatásügyi miniszter új javaslatot dolgoztatott ki a jogi vizsgálatokra nézve. Most a javaslat egész terjedelmében megjelent s a reform lényegét a következőkben foglalja össze az indoklás:

I. A szervezendő elméleti jog- és államtudományi államvizsga a jogvégeztséget igénylő pályánál az elméleti képzettségnek igazolására *egységes minősítést* teremtve, a minősítésnek a közszolgálati érdekeket szíbbasztó sokféleségét megszünteti.

II. A szervezendő egységes államvizsga tudományos elméleti jelleggel fog birni és az államot megillető befolyás úgy a tanulmányi rend megállapításában, mint az egyes vizsgák eredményének elbírálásában, — a felekezetek alkotmánybiztosította jogainak érintetlen hagyása mellett — kellő hatályossággal fog érvényesülni.

III. Az új államvizsga színvonala és az általa adott minősítés értéke, az államvizsga szervezeténél és a jogi oktatásnak ezzel szerves kapcsolatban megállapított új rendjénél fogva, a mai minősítéseknél általán véve *nyilván magasabb lesz.* Helyes végrehajtás mellett mindenestre eredményesen fogja helyettesíteni a mai

kering. A kik egy keringő után meg nem szeretik egymást, azok sosem fogják egymást szeretni... De a kik egymást szeretik, azokban a szenvedély csak megkétszereződik a keringő alatt.

Ki tudná kiszámítani, hány ajakról rebent már el a keringő alatt e szó: szeretlek! S ki tudná, midőn a keringő párok egy zárváros gomolyba gyűlnek vagy valamely zavaros fordulatnál, vagy a folyosó egy homályosabb részénél hány észrevétlen csók csattant: el?

— Soha, soha! — sugta halkán Laura Lászlónak.

— Az nem lehet, — szólta László, — még van remény.

Nincs, csak a halál!

— Az istenért csak erről ne szóljon!

— Pedig engem csak ez vigasztal.

— Engem kétségbe ejt!

— Engem meg vigasztal!

— Messze van még, s addig sokat kell szenvednie,

— Érzem hogy közel van; nem hallotta: ez az utolsó keringő.

László még szorosabban magához ölelte a leányt, a leány viszonzta a rejtett ölelést s azután úgy repültek tovább, a míg csak a zene szólt. Szilaj volt a tánczuk, rohantak, mint az örült forgószelek, mely céltalan fut a semmiségbe s midőn vége lett a zenének, Laura halott-halványan roskadt le a székre.

— Elmúlt, mehetünk, — szól halkán s félig behunytt szemekkel engedte kivezetni magát a teremből. A küszöbön még egyszer viszanézett abba a nagy terembe, a melyben olyan sok boldog éjszakát töltött.

A csillárok most is úgy szórták fényes

legmagasabb minősítő vizsgálatot, jelesül a jogi doktorátust.

Az elméleti képzettség az ügyvédi pályán ilykép nem száll alább, a bírói és különösen a közigazgatási pályán ellenben tetemesen emelkedik.

IV. A jogtudományi és az államtudományi doktorátus az újjászervezés alapján *visszanyeri szakszerű tudományos jellegét.*

V. A jog- és államtudományi oktatás- és vizsgaügy kellően *decentralizálható* lesz.

VI. Új tanulmányi rend lép életbe.

Az alapvizsgák, az élet- és a jogtudomány mai állása követelményeinek megfelelőbb szervezetet nyerne és — amitől az oktatás eredményességének emelése szempontjából különösen sokat várhatunk — a gyakorlatok, illetőleg a kollokviumok intézménye *általánosan kötelezővé* lesz.

A szervezési szabályzat revíziójához.*)

Esztergom, 1902. jan. 7.

Sokan és sokfélet hozzá szóltak már a tárgyhoz és igen részletes boncolás alá vette a helyi sajtó a szervezési szabályzat módosítására kiküldött bizottság munkálkodását, mégis azt hiszem, nem érdektelen néhány reflejtöt hozzá fűzni.

A revideáló bizottsága napokban ülést tartott, az ülés eredményéről azonban a nagy nyilvánosság elé nem sok szívárgott ki. Több igen fontos kérdésben terveztek azonban javaslatokat, milyen a levéltár átalakítása, a rendőrség tisztis létszámának megváltoztatása, a tanácsjegyzői állás megszüntetése stb. Néhány év előtt, mikor legelsőben észleltük az ez idő szerinti érvényben levő szervezési szabályzat tarthatatlanságát, a helyi sajtó organumában szó esett a revízió szükségességéről s rá mutatott a szabályzat azon figyelemre-méltó hiányaira, hogy míg egyes hivatali állások és azoknak hatásköre körvonalozása majd-

* A dolgra még visszatérünk. Szerk.

sugaraikat a terem minden zugából, mint azelőtt: a tánczó párok tarka képe most is úgy nyüzsgött, úgy változott, mint a kaleidoskop.

De Laura előtt úgy tetszett, mintha minden elsötétülne, úgy érezte, mintha a teremből egyenesen a sirba indulna.

Hiszen egy egész világot hagy ő most el. Egy egész élet zárul be háta megett a bálterem ajtóival; egy élet, melyet ő szépnek, boldognak álmodott.

Ebben a teremben születtek első ábrándjai, ebben a teremben érett a sóvárgás komoly vágygyá. Ebben a teremben látta meg legelőször azt, kiről azt hitte, hogy életében vezérlő csillaga és támasza lesz.

És most ezt az életet, ezt a világot el kell hagynia, szülői parancsra, a körülmények kényszerítő hatása alatt. Mert a társadalom más körülményeket szab eléje, mint a természet.

És most fülébe cseng a keringő zenéje, — az utolsó keringő.

Haza viszik, lebontják róla azt a szép fehér ruhát, a mely foszlányokká szakadt az utolsó keringő alatt.

Aztán lefektetik abba a szép puha nyoszolyába, a melyen annyi édes, boldog álmodott.

Hanem aztán abból a nyoszolyából nem is kelt fel többé. Azt a nagy halványságot azon a bájos arcon, a mit az utolsó keringő öntött el rajta, felváltották a halál rózsái.

S nem sokára egészen sápadt lett az az arc. De a mosolygó vonások mintha elárulták volna, hogy annak az édes utolsó keringőnek szilaj accordjait még ott is hallja — a tulvilágon...

nem kínos gonddal készült el, addig némely talán még fontosabb hivatal ügykörének megszabásán úgyszólván keresztül siklik a városnak ez az alapvető szabályzata. Nem akarjuk ennek felemlítésével a szervezési szabályzat összeállításának vagy összeállításának kétségbevonhatlan érdemeit homályba tolni, sem személyes vitákra okot szolgáltatni, de a következők igazolták a már évek előtt constatált fogyatékoságokat, igazolták legjobban azok a változtatások, melyeket a város képviselői a szabályzatban keresztül vinni jónak látott. Nem foglalkozom avval sem, hogy ezek a változtatások teljesen meg fognak-e felelni, avagy megfelelnek-e a kívánalmaknak, mert hisz minden emberi intézmény olyan, mely a kor haladtával kiegészítésre szorul a jobb tapasztalatok alapján. Mégis ki kell jelentenünk, hogy ezek a módosítások, amelyek most szőnyegen forognak, s amennyire alulirotnak — távolabb állván a revideáló bizottságtól s annak működését objectiv szemmel nézve — alkalma lehetett tanulmányozni, nem tiszta közigazgatási érzékkel készülnek. Az eddig eszközölt módosításokban is, amelyek a város fundamentumát képező szabályzatot keresztülvitettek, egyrésztől igen erősen kidomborodik a személyes tekintet, másrészt városunk sajátos viszonyainak mérlegelése sem látszott parancsoló tényezőnek e módosítások megalkotásánál. Ha sorra venném azokat a többször jelzett módosításokat, mind-egyiknél kimutathatnám a fenti állítás valóságát. Ezuttal mellőzöm a részletes taglalást, lesz idő mikor a módosításokkal, a bizottság tervezetével a képviselőlet fog foglalkozni, annak tárgyalása aktuális lesz akkor.

A mostani reform-tervezetekből azonban azt látom, hogy az egyes kérdések gyakorlatias eredményét nem kellőleg vették tekintetbe a revideálók. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy terra incognita az teljesen, amely uton járnak, de annyi tény, hogy az egyes hivatalok természetét tisztán külső tapasztalatokból megismerni nem lehet s azért megtörténik, hogy amit az elmélet szentesít, az a gyakorlatban nem válik be. Midőn tehát valamely közhivatalt kreálnak vagy megszüntetnek, gondos előrelátással kell megállapítani, mennyiben esik az az adminisztráció céljának javára vagy kárára. Az egyes hivatalok ügyköre és a közönség igényének alapos tanulmányozása és helyes közigazgatási érzék nélkül reform-terveket keresztül vinni nem lehet.

Nem lehet pedig különösen most, mikor a városi adminisztrációnk reorganizálására irányuló munkálat közepette nagyon is figyelemmel kell lenni az egységes állami közigazgatás korszakalkotó reformjára. Minden egyes, talán jelentéktelennek látszó intézmény megalkotásánál figyelembe kell venni és gondos tanulmány tárgyává tenni, vajjon miként fog az alakulni az állami közigazgatás beköszöntésével. Ne kreáljunk tehát olyan változásokat, amelyek nem lesznek beleilleszthetők nagyobb rázkódás nélkül az állami közigazgatás gépezetébe, nehogy aztán a most kielégítőnek, talán a mi szempontunkból nagyszerűnek látszó állapotokat az államhatalom egy mélyreható eszszármetszéssel oldja meg. Azokra a szegény tisztviselőkre is szükséges tekinteni, akik a bekövetkező nagy rázkódásokban áldozatul eshetnek.

Im ezeket a revideálásnál igen megszívelendőnek tartom. Az egyes részletes dolgokra annak idején visszatérek.

Severus.

HIREK.

Heti naptár:

JANUÁR.

16. Csütörtök Marczel.
17. Péntek Antal.
18. Szombat Piroka.

Farsangi naptár.

16. Tiszti estély hangversenyyel a „Magyar király”-ban.
19. A sz. Erzsébet nőegylet estélye.
19. Az ev. ref. egyházközség táncestélye.
25. Tiszti estély hangversenyyel a „Magyar király”-ban.
26. A kereskedő ifjak hangversenyyel egybekötött táncestélye a Fűrdő szálloda nagytermében.
Február 2. A Polgári Egyesület farsangzáró estélye.
5. Tiszti Kränzchen a Magyar Királyban.
10. A kath. Legényegyesület batybújja.

— **Farsangi ebéd.** *Boltzár József* püspök, általános érseki helynök, f. hó 14-én ebédet adott, amelyre *Horváth Béla* főispán, a vármegye főtitkárja, a herceggimási uradalom központi tisztviselői és ügyésze, a főkapitány ügyésze, a takarékpénztár igazgatója s többen voltak hivatalosak.

— **Eljegyzések.** *Kurtz J. Ágoston* m. kir. postatakarékpénztári tisztviselő Budapestről eljegyezte *Zsiga Mariskát* *Zsiga Zsigmond* gyógyszerész, városi bizottsági tag szép és művelt leányát. *Szöllősy Jenő* székes fővárosi tanító, városunk fia, eljegyezte *Szántó Erzsikét* a lipótszentmiklósi áll. polg. iskola tanárnőjét, Gratulálunk!

— **Beteg főpap.** *Dr. Pör Antal* prelátnak kanonoknak e hó elején veszedelmesnek mutatkozó daganat támadt a homlokán. A daganat folyton fájdalmasabb lett és láz is kezdett fellépni. Nehogy a bajból veszedelem legyen, az agg főpap operatiónak vetette alá magát. A műtét jól sikerült s a főpap már jobban van.

— **Estély.** *B. Szabó Mihály* megyei főjegyző f. hó 13-án estélyt adott. Az estélyen *Horváth Béla* főispán, *Andrássy János* alispán, *Haan Rezső* tb. főjegyző s *Vimmer Imre* polgármester voltak jelen.

— **A vármegye közigazgatási bizottsága** f. hó 14-én tartotta január havi ülését. *Horváth Béla* főispán az ülést megnyitván, szépen átgondolt beszédben kívánt a bizottsági tagoknak boldog új évet. Az elhangzott lelkes éljenzés után rövid sablonos referádák következtek. Folyamatban van 33 fegyelmi ügy. *Balassa Antal* lábatlani jegyző állásába visszahelyezett.

— **Tisztelgés.** Az esztergomi járás jegyzői kara tegnap tisztelgett *dr. Perényi Kálmán*, a központ új főbírája előtt. A jegyzői kar nevében *Benede József* aranyéremkeresztés dorogi jegyző üdvözölte a népszerű főbíró, aki az üdvözlést megköszönvén, biztosította a jegyzőket, hogy őket munkatársainak tekinti és érdekeiket szíven viseli, viszont azonban, mint közvetlen főnök, szigorral fogja megkövetelni, hogy dolgát mindenki megfelelően teljesítse.

— **Törvényeszeki tárgyalás.** A Szilávy-Thuránszky-féle párbajügyben ma tartják meg a komáromi kir. törvény széknel a végtárgyalást, melyre a felek, továbbá a bejelentett tanúk részint tegnap, részint ma reggel felutaztak.

— **Magyarfaló rabbi.** Bátorkeszi községben mintegy száz izraelita család lakik. Az izr. hitközség életében addig, amíg *Reich Izrael* rabbi oda nem hozták, példás egyetértés uralkodott s ez nemcsak az egymással való bizalmas közlekedést biztosította a hívek között, hanem a kulturális haladás útját is egyengette. A hitközség haladt a korrallal s megértette, hogy a vallást nem úgy kell követni, hogy a zsidó-faj elkülönözten éljen a nép között, hanem, hogy saját hitelvi szerint élve, a hazánk legyen hű támasza. És a hitközség, melynek belső hivatalos nyelve német volt, szépen megmagyarosodott ugyannyira, hogy végre a megmagyarosodott magyarul vezették. Ez az eredmény a régi rabbi és több hazafiás érdeklődő férfii lelkes közrehatásának tulajdonít-

ható. A régi rabbi máshová választották meg és Bátorkeszre *Reich Izrael* került. Pajeszes, kaftános kazár. Attól fogva nincs békesség a hitközségbelétében. Ez a kaftános atyafi halálos ellensége a magyar nyelvnek. Aki pedig a nemzet nyelvének ellensége, az ellensége az állameszmének is, szóval mételey a nemzet testében. *Reich Izrael* azzal kezdte működését, hogy nem tűrte a magyar nyelven vezetett jegyzőkönyveket; magyar predicationt világért sem mondana. Magyarellenes gyűlölete az iskolára is kiterjedt. A vallást a németül nem tudó gyermekek között németül akarta taníttatni. A magyar érzelmi szülők és tanítók ez ellen élükön protestáltak ugyan, de bizony másfél éve megint csak németül adják elő a felekezeti iskolában a vallást. A millenáris esztendő a bátorkeszi izr. hitközség is meg akarta ünnepelni. E végből 1896 évi május hó 6-án közgyűlést tartottak, amelyen felkérték a rabbit, hogy az ünnepélyen mondjon beszédet. Magyarul nem prédikálók — volt a válasz. Május 6-án a hazafiás érületében felgerjedt hívek újabb közgyűlést hívtak össze s ezen *Fürst Adolf* — nehogy a hazafiás ünnepelés esetleges elmaradásáért őt terhelje a felelősség — hitközségi elnöki tisztéről leköszönt, míg *Binetter Márk* előjáró a rabbi magatartását felháborodásban élesen elítélte. Így azután a bátorkeszi zsidóság cselekvőleg nem vett részt a közönség által rendezett millenáris helyi ünnepségen. *Reich Izrael* ez után is tűrte és tűri ma is a bátorkeszi zsidóság, dacára annak, hogy ez fanatizmusában immár attól sem riadt vissza, hogy Galicziából bochereket hozasson és ezeknek közbenjötté nélkül egyáltalán nem végez vallásos szertartást. Jelenleg nyolc pajeszes atyafi van nála. Ha *Reich Izrael* sokáig Bátorkeszin lesz, az ifjú generációba bele fogja oltani teljesen a magyar gyűlöletet. Ime az ország szívtől egy fél napi járóföldre, Bátorkeszin, így tehet egy elvakult, fanatikus rabbi. Felhívjuk az esztergomi főispánunk szíves figyelmét!

— **Kereskedő bál.** A még minden farsangban legsikerültebbnek bizonyult kereskedő-bálra, amely az idén f. hó 26-án lesz, már kibocsátottak a meghívók. A mulatság hangversenyyel lesz egybekötve. Az ügyesen összeállított program a következő: 1. Variations Brillantes Op. 12. Chopin. Zongorán játszza Ifj. *Paulovits Géza*. 2. Egy ifjú agglegény panaszai. *Bartók Lajostól*. Szavalja: *Günsberger Lajos*, egyt. tag. 3. Nocturno. Panofka Henrytől. *Czinka Panna* nótája. Csárda-jelenet. *Hubay Jenőtől*. Hegedűn játszza: *Szenttamásy Panni* k. a, Zongorán kíséri: ifj. *Paulovits Géza*. 4. Költemény. Szavalja: *Fischer László* úr. 5. Egy sir. *Kuliffay Izabellától*. Lili keringő. *Bánfi Sándortól*. Biboros az égnek alja. *Heidelberg Alberttől*. Énekli: *Szeeska Valika* úrhölgy. 6. Az egérke. Vigjáték egy felvonásban. *Des Roseaux* után. Személyek: *Bertha*, fiatal özvegy *Burián Böske* úrhölgy., *Albinos*, ügyvéd *Berán Károly* úr., 7. Házassági ajánlat. *Gubányi Árpádtól*. Előadja: *Szatslauer Gyula*, egyt. tag. Kezdeté fél 8 óra-kor. Belépődíj: személyjegy 2 kor., családjegy (3 személy) 4 kor. Jegyek előre válthatók *Brutsky Gyula* úrnál. Felülízüteket köszönettel fogadnak és a hírlapokban nyugtázzák.

— **Mulatság a vidéken.** Nyerges-Ujfaluról írják, hogy az ottani intelligens ifjuság febr. hó 1-én a Szoláry-féle vendéglőben családias jellegű táncestélyt rendez. A mulatság rendezésére az ifjuságot a múlt évi estély sikere serkentette. Olyan kedves, minden feszesség nélkül való, kedély dolgában páratlanul sikerült mulatság volt ez, hogy mindazok, akik jelen voltak, feledhetetlennek mondják ma is. Hogy a családias jelleg megőriztessék, a rendezőség szóval fogja meginvitálni mindazokat, akik tavaly részt vettek.

— **A kath. legényegyesület** által f. hó 12-én este rendezett farsangi táncmulatság kitűnően sikerült. A tágas termekben először színelőadás volt, majd vacsora s ez után következett a tánc. A mulatságról vasárnapi számunkban fogunk bővebb tudósítást hozni.

— **A szent Erzsébetről** címzett esztergomi jótékony-egylet zene és táncestélyére a meghívók szétküldtek. Ha, ki tévedésből ily meghívót nem kapott volna, sziveskedjék ez iránt akár a rendező bizottság elnökéhez, *Büttner Róbert* úrhoz, akár *dr. Fehér Gyula* alelnök úrhoz fordulni.

— **Széchenyi emlékezete.** Gróf *Széchenyi István*nak, a legnagyobb magyarnak, emlékezete örökkön él ugyan a nemzet lelkében, mindazonáltal szükséges, hogy a reá vonatkozó történelmi becsü adatok egybegyűjtessenek. Ezeket azután a meglevőkkel együtt a nemzeti muzeumban berendezendő „*Széchenyi-szobá*”-ban fogják elhelyezni. A belügyminiszter most leiratot intézett a levéltárakat tartó hatóságokhoz, hogy amennyiben gr. *Széchenyi István*tól eredő okmányokat stb. őri nének, azokat adják át a nemzeti múzeumnak.

— **Elmaradt felolvasás.** *Székely Henrik* jár. kir. állatorvos a f. hó 12-én *Nerges-Ujfalun* tervezett felolvasását nem tarthatta meg, mert arról az érdekel gazdaközönség — érthetetlen okból — nem lett értesítve. *Doroghon* f. hó 19-én tart az állatorvos ur felolvasást melyen a szomszéd községek érdeklődő közönségét is szívesen látják.

— **Községi ülés.** A város képviselő testülete tegnap délután eléggé látogatott közgyűlést tartott. Erről — helyszüke miatt — legközelebbi számunkban adunk bővebb tudósítást.

— **Járványos betegségek.** Január hó 1-től 15-ig a polgármesteri hivatalba összesen hat ragályosan fertőző betegséget jelentettek be. Nevezetesen: 4 dyphteritis és 2 szemtakár esete.

x **Fellette fontos** minden háztartásnak, mint egy kitűnő eredménnyel alkalmazható, sokoldalú háziszser, a *Vértes* gyógyszer. sósorszesze, mely használatban a leghatásosabb.

Szerkesztői üzenetek.

Severus. Helyben. A cikket hozzuk, a magunk részéről azt jegyezzük meg, hogy a város szervezési, szabályrendelete mostani alakjában egyáltalán nem mondható tarthatatlannak. A kritika tehát sérti, mert tudvalevő, hogy a szabályrendelet teljes egészében eddig végrehajtva nem lett. Már pedig első követelmény valamely dolog jósága, vagy használhatatlansága tekintetében a tapasztalás. Azután nem gondolja uraságod, hogy a munkások között szintén lehetnek tarthatatlanok. A dolgot különben visszatérünk.

V. I. Helyben. Minek beleavatkozni mindig a más dolgába; látja, mi nem törődünk senki egyéni bajaival.

B. L. P. Maróth. Eső elől ide menekültem, köszönöm a menhelyet 1901: XII. 5. Ezt írta a gunyhó ajtójára. Szívesen. Különbözn mi újság.

Muzsla, Ny. Ujfalu, P. Maróth, Köhidgyarmat, Bátorkesz, Párkány, Farnad, Sársáp! Hol késnek az éji homályban?

Felolvasó szerkesztő és lapfőnököse: **GERENDAY JÓZSEF**

(Nyilttér.)*

BORHOZ LEGJOBB!
KITÜNŐ ASZTALI VIZ
ÉS
NYÁLKAOLDÓ GYOGYITAL.

(Nyilttér.)*

Nyilatkozat.

A köztem és id. *Váraljai Sándor* helyettes reáliskolai tanár közt előfordult affaire lebonyolításáról téves hírek lévén forgalomban, a közönség helyes irányban való informálására szükségesnek tartom a fölvetett jegyzőkönyveket és megbízottainak hozzám intézett levelét köztudomásra hozni.

Esztergomban, 1902. jan. 14.

Erős Soma.

Jegyzőkönyv.

Felvették alulírottak Esztergomban a Kaszinó helyiségében 1902. jan. 12-én délután 4

*) Ezen rovásban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

órákor. Az Erős Soma és id. Váraljai Sándor urak közt felmerült becsületbeli ügyben.

Felek megbizottai a tényállást egyértelműen következőleg állapítják meg.

Erős Soma ur megbizottai szabályszerű időben elégtételt kértek a felükön id. Váraljai Sándor ur által f. év és hó 11-én este a Kaszinó helyiségében tettelegesen bántalmazás útján elkövetett sértésért.

A megbizottak megállapítják, hogy a tettelegesen bántalmazás előzményei felek előadásának eltérő volta miatt szemtanuk hiányában nem tisztázhatók; mégis Erős Soma ur előadása szerint tudtával sértést nem kezdeményezett.

Megállapítják végül, hogy a szóban forgó sértés, mint tettelegesen bántalmazás, oly harmadfokú sértést képez, melyért a lovagiasság általános szabályai szerint csak fegyveres udon vehető és adható elégtétel; erre való tekintettel felek megbizottai annak előre bocsátása után, hogy id. Váraljai Sándor ur nevében megbizottai a tettelegesen inzultusért Erős Soma urtól ezennel bocsánatot kérnek és kijelentik, hogy felük ezen ténye annak ideges bántalmazásból és felgerjedésből ered, a fegyveres elintézés módjaitól sértett fél megbizottainak előterjesztéséhez képest a következőkben határozzák meg:

I fegyver neme: sima csövű, légy nélküli közönséges párbajpisztoly;

II golyóváltás száma 2

III távolság 30 lépés 5-5 lépés előnyomulással

IV csütörtök lövésnek számít, célzási idő 15 másodperc

V vezető segéd Kaán Károly ur

VI helye: a Primás-sziget felső része

VII idő 1902. jan. 13. délután 2 óra

VIII a fegyvereket Marosi Ferencz ur ajánlotta fel, a választás joga a sértetté.

Kelt m. f.

Thuránszky Lajos s. k. Kaán Károly s. k.

Kelemen Béla s. k. Marosi Ferencz s. k.

Erős Soma ur id. Váraljai Sándor ur

megbizottai. megbizottai.

Folytatólagos jegyzőkönyv.

Felvétellett Esztergomban 1902. jan. 13-án délelőtt 12 órákor a Kaszinó helyiségében.

Id. Váraljai Sándor ur megbizottai Erős Soma ur megbizottait felkeresvén, felük nevében kijelentik, hogy id. Váraljai Sándor ur a tegnapi elhatározás szerinti fegyveres elégtételadását készséggel elfogadta, de utóbb, ismerve előrehaladott ideges szívbetegét, nem látott események elkerülése végett orvosi véleményt kért ez ügyben Günezy Béla dr. Esztergom városi kórházi főorvos urtól, mely orvosi szakvéleménynek ezennel felmutatott eredetije a következőket tartalmazza: „Orvosi bizonyítvány. Alulírott ezennel bizonyítom, hogy Váraljai Sándor reáliskolai tanár ur, kit régebb idő óta ismerem, szívelhártyásodás s következményes szívtágulásban, továbbá nagyfokú ideggyöngeségben szenved, mely összejáró bajai folytán a leghatározottabban, mint orvos, megtiltottam neki, hogy magát lelki felindulással járó lelki izgalomnak kitegye, miután ez reája nézve végzetessé válhatnék. Esztergomban, 1902. jan. 12. Dr. Günezy Béla kórházi ig. főorvos.”

Ezen orvosi bizonyítvány alapján id. Váraljai Sándor ur megbizottai constatálják, hogy felük a fegyveres elégtételadás foganatosításában gátolva van, — s ez okból ismételve kijelentik, hogy felük az általa Erős Soma urral szemben elkövetett sértést sajnálja és azért bocsánatot kér.

Mindkét fél megbizottai az ügyet az orvosi szakvélemény folytán ezennel befejezettnek nyilvánítjuk.

Kelt m. f.

Thuránszky Lajos s. k. Kaán Károly s. k.

Kelemen Béla s. k. Marosi Ferencz s. k.

Erős Soma ur id. Váraljai Sándor ur

megbizottai. megbizottai.

Tekintetes.

Erős Soma urnak.

Helyben.

Kedves Barátunk!

Megbizásod folytán f. év hó 12. napján id. Váraljai Sándor urtól, illetve megbizottaitól fegyveres elégtételt kértünk, melyet a megbizottak felük nevében fel is ajánlottak s az

I. alatt idecsatolt jegyzőkönyv szerint annak eszközölésére f. év hó 13. napjának d. u. 2 órája tüzetet ki határidőül. Ezen utóbbi határnapon déli 12 órákor id. Váraljai Sándor ur megbizottai bennünket felkeresvén a I. alatti jegyzőkönyvbe másolt orvosi bizonyítványt előttünk eredetiben felmutatták, mely bizonyítvány szerint felük a kért és megajánlott fegyveres elégtétel foganatosítására képtelennek mutatkozik.

Ezen orvosi szakvélemény bizonyító erejéhez kétség nem férhetvén, ebből folyólag a fegyveres elégtételadás és vevés lehetőleg kizártnak volt tekintendő s ez okból az ügyet befejezettnek jelentettük ki anélkül, hogy az I. és II. alatti jegyzőkönyvekben id. Váraljai Sándor által — megbizottai útján — ismételtén kifejezett bocsánatkérést tudomásul vettük avagy elégtételként elfogadtuk volna.

Midőn erről a hivatkozott jegyzőkönyvek kapcsán értesítünk, az ügyet részéről befejezettnek nyilvánítjuk.

Esztergomban, 1902. jan. 14.

Kész hived:

Thuránszky Lajos s. k.

Kelemen Béla s. k.

Seabury & Johnson-féle

Benson-tapasz

a leghatásosabb szer

rheumatismus, csipőfájás,

ágyékfájdalom, hátfájás

mellfájás, köhögés és

mindennemű meghülés ellen.

Óvakodjunk az értéktelen utánzásoktól!

Lous Ritz & Co., Hamburg.

14485/1901. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az esztergomi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az esztergomi takarékpénztár végrehajthatónak Ladányi Imre és neje Majtényi Teréz végrehajtást szenvedettek elleni 500 korona tőkekövetelése, ennek 1900 évi október hó 30. napjától járó 6% kamatai 60 korona 74 fillér per, és végrehajtási és ezuttal megállapított 19 korona 60 fillér árverés kérelmezési költségek kielégítése iránti végrehajtási ügyében az ezen tkvi hatóság területéhez tartozó az esztergomi 2510 számú betétben A I 1-2. sorsz. 1344. 1345. hrsz. alatt felvett 822. számú házra, udvarra s kertre a beltelekben 1152 korona kikialtási árban ugyanezen betétben A 1. sorsz. 4840 hrsz alatt felvett Szarvashegy dűlőbeli szántóra 96 korona az esztergomi 2511. számú betétben A I 1-2. sorsz. 5472. 5473. helyrajzi szám alatt felvett Hegymegi földek kisutcai dűlőbeli szántóra 132 korona, ugyanezen betétben A II 1-4 sorsz. 8127. 8128. 8129. 8230. hrsz. alatt felvett Csontkút és papere dűlőbeli szántóra s moosárra 142 korona, az esztergomi 2433 számú betétben A 1. sorsz. 3417. hrsz. alatt 1/5-öd részben Ladányi József, 1/5-öd részben Ladányi Imre, 1/5-öd részben Novák Józsefnek szül. Ladányi Erzsébet 1/5-öd részben Burány Imrénének szül. Ladányi Rozália s 1/5-öd részben Kopik Imrénének szül. Ladányi Anna tulajdonul felvett Kőaljai dűlőbeli szántóra 45 korona kikialtási árban az 1881 év 60. t. cz. 156 §-ának alkalmazásával az árverés elrendeltetvén, árverési határidőül 1902. évi február hó 1. napjának délelőtti 9 óráját ezen telekkönyvi hatóság árverési helyiségébe, (megyeház emelet VII/15. ajtó) kitűzte azzal, hogy ugyanakkor a főt jelzett ingatlanok esetleg a kikialtási áron alul is el fognak adatni.

Bánatpénzüll letendő az ingatlanok kikialtási árának 10 %-a.

Árverezni szándékozók tartoznak a bánatpénzt készpénzben avagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni vagy annak a bíróságnál történt előzetes elhelyezéséről szóló elismervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 egyenlő részletben 3 hónap alatt fizetendő az árverés napjától számított 6%-os kamattal.

Az árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételeket meg lehet tekinteni a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és Esztergom szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalnál előljáróságánál a hivatalos hirdetmények között.

Kelt Esztergomban a kir. bíróság, mint tkönyvi hatóságnál 1901. évi november 7-én.

Magoss Sándor,
kir. ítélő táblai bíró.

A Schicht-féle szappanok

Védjegy.

a legjobbak!

Védjegy.

FŐTULAJDONSÁGAI: Legnagyobb kiadósság, a fehérműnek legnagyobb mérvű kimélése, vakító fehérségű ruha, olcsó ár és hogy teljesen vegytiszták.

Kapható ESZTERGOMBAN a következő kereskedő uraknál:

Beer Samu, Brukner Albert, Jedlicska Rezső, Leitgeb János, Metz Sándor, Nagy Lajosné, Schultheisz Adolf, Willi József és Wunschbach Zsigmond.

Párkány-Nánán kapható: Binder Adolf, Frühauf Samu, Mautner József és Pauncz Soma kereskedő uraknál.